Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

I. P. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică

Î.C.S. „Premier Energy Distribution" S.A.

"Aprobat"
Directorul I.P.Centrul de Excelență
în Energetică și Electronică,
_____ Mariana BARLADEAN
23 septembrie 2022

Curriculumul disciplinar
G.02.O.002 Bazele legislației în domeniu/ Etica profesională

Specialitatea: 71370 Rețele electrice

Calificarea: Tehnician electrician

Chișinău 2022

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

I. P. Centrul de Excelență în Energetică și Electronică
I.C.S. „Premier Energy Distribution" S.A.

"Avizat"
Sef secție "Învățământ dual",
Camera de Comert si Industrie
_____ Elena MOVILEANU
"16" septembrie 2022

"Coordonat"
Country Manager I.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A.
_____ Jose Luis GOMEZ PASCUAL
"26 septembrie 2022

Curriculumul disciplinar
G.02.O.002 Bazele legislației în domeniu/ Etica profesională

Specialitatea: 71370 Rețele electrice
Calificarea: Tehnician electrician

Autori:
1. Natalia CUSNIR, cadru didactic, grad didactic superior, I.P. CEEE.

Recenzent:

Oleg CEVDARI, Manager distribuție sector Chișinău, I.C.S. "Premier Energy Distribution" S.A.

Aprobat de:
Consiliul metodico-științific al Centrului de Excelență în Energetică și Electronică

Director adjunct pentru instruire
_____ Virgil BANTAS
"23" septembrie 2022

Cuprins

I. Preliminarii *4*

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională *4*

III. Competenţele profesionale specifice modulului *4*

IV. Administrarea modulului *5*

V. Unităţile de învăţare *5*

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare *8*

VII. Studiu individual ghidat de profesor *8*

VIII. Lucrările practice recomandate *10*

IX. Sugestii metodologice *10*

X. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale *11*

XI. Resursele necesare pentru desfăşurarea procesului de studii *12*

XII. Resursele didactice recomandate elevilor *12*

I. Preliminarii

Bazele legislației în domeniu / Etica profesională reprezintă un curs de iniţiere a elevilor cu principalele elemente teoretico-metodologice aplicabile cu privire la comportamentul cinstit, corect, responsabil al tuturor membrilor organizatiei ce va garanta funcţionarea firmelor în domeniul electroenergetic în condiţiile respectării legislației în vigoare și a normelor eticii și deontologiei profesionale.

Studiul unității de curs Bazele legislației în domeniu/Etica profesională nu este condiţionată de parcurgerea sau promovarea altor unități de curs.

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Studierea acestei unități de curs are un rol deosebit de important în formarea viitorului specialist care îşi va desfăşura activitatea în întreprinderile din domeniu, respectând legislația în vigoare și normele de etică profesională, dezvoltându-și abilităţi de lucru în grup şi colectiv, cât și comportament corect față de clienți.

III. Competenţele profesionale specifice modulului

CS1 Respectarea legilor și actelor normative privind sectorul energetic

CS2 Distingerea legilor și actelor normative privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor din sectorul electroenergetic

CS3 Utilizarea noțiunilor, teoriilor, obiectului de studiu şi funcțiilor specifice modulului Etica profesională.

CS4 Demonstrarea capacităților și atitudinilor necesare în integrarea profesional-socială

CS5 Aprecierea impactului pe care îl au normele, regulile morale și de autocontrol, asupra obligaţiilor profesionale.

CS6 Respectarea culturii organizaționale;

CS7 Identificarea și negocierea conflictelor;

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
II	60	18	-	42	ex	2

V. Unităţile de învăţare

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut
Modulul I. Bazele legislației în domeniu	
1.1 Legi și acte normative privind sectorul energetic	
UC 1.1 Identificarea legilor și actelor normative privind sectorul energetic	– Legea cu privire la energetică, nr.174 din 21.09.2017; – Legea cu privire la energia electrică, nr.107 din 27.05.2016; – Legea securității și sănătății în muncă, nr.186 din 10.07.2008; – Regulament pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, nr.393 din 15.12.2010; – Regulament cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, nr.406 din 25.02.2011; – Regulament cu privire la protecția rețelelor electrice, nr.514 din 23.04.2002; – Norme tehnice de exploatare a stațiilor și rețelelor electrice, ed.14, 1989.
1.2 Legi și acte normative privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor din sectorul electroenergetic	
UC 1.2 Distingerea legilor și actelor normative privind modul de organizare a activităților de protecție	– Regulament privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut
a lucrătorilor din sectorul electroenergetic	prevenire a riscurilor profesionale, Anexa 1 la HG nr.95 din 05.02.2009; – Norme tehnice ale rețelelor electrice de distribuție, nr.267 din 20.11.2007; – Regulament cu privire la pregătirea și autorizarea personalului în organizațiile sistemului electroenergetic al Republicii Moldova; – Norme de amenajare a instalațiilor electrice, ed.7; – Norme de securitate și sănătate în muncă la exploatarea instalațiilor electrice, ed.2, 1989; – Instrucțiune cu privire la aplicarea și încercarea mijloacelor electrice utilizate în instalațiile electrice, nr.67 din 30.12.2004.
Modulul II. Etica profesională	
2.1 Obiectul, funcţiile şi problematica eticii profesionale	
UC 2.1 Definirea noțiunilor, teoriilor, obiectului de studiu şi funcțiilor specifice modulului Etica profesională	– Geneza şi conţinutul noţiunilor de „etică” şi „morală”; – Obiectul eticii profesionale; – Nonviolenţa – „tabu” moral categoric; – Funcţiile eticii profesionale.
2.2 . Noţiunile fundamentale ale eticii profesionale	
UC 2.2 Distingerea cunoștințelor, capacităților și atitudinilor necesare în integrarea profesional-socială	– Idealul profesional şi tipurile lui; – Bine şi rău, natura, conţinutul şi interdependenţa lor în activitatea profesională; – Datorie şi conştiinţă, corelaţia lor dialectică în activitatea profesională; – Libertate, necesitate şi responsabilitate profesională; – Virtuţi profesionale şi vicii profesionale; – Fericirea, tratarea filozofică şi paradoxul ei în activitatea profesională.
2.3 Experienţa morală în activitatea profesională	
UC 2.3 Determinarea impactului pe	– Noţiunea de „plăcere” şi etica plăcerii

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut
care îl au normele, regulile morale și de autocontrol, asupra obligaţiilor profesionale	în activitatea profesională; – Noţiunea de „util” şi etica lui în activitatea profesională; – Noţiunea de „echitate” şi valorile ei etice în activitatea profesională; – Noţiunea de „milă”, legătura ei cu alte categorii ale eticii profesionale; – Pragmatica milei şi căile de materializare a ei; – Noţiunea de „perfecţiune” şi căile de obţinere a ei.
2.4 Cultura organizațională	
UC 2.4 Identificarea culturii organizaționale	– Noțiunea de ”cultură organizațională” și rolul ei asupra dezvoltării profesionale; – Viziunea organizației și scopul ei; – Normele comportamentale; – Normele procedurale; – Normele ce ţin de tradiţii.
2.5 Managementul conflictelor şi arta negocierii.	
UC 2.5 Identificarea și negocierea conflictelor	– Noțiunea de ”conflict”, tipuri de conflicte; – Cauzele apariției conflictelor în organizație; – Consecințele conflictelor; – ”Negociere” - noţiuni generale. Tipuri şi etape de negociere; – Negocierea conflictelor.
2.6 Stereotipuri, Prejudecăţi, Mobbing-ul și Discriminarea la Locul de Muncă.	
UC 2.6 Aprecirea impactului Stereotipurilor, Prejudecăţilor, Mobbing-ului și Discriminării la Locul de Muncă	– Noțiunea de ”stereotip”, tipuri de stereotipuri, prejudecăți; – Mobbing-ul sau hărțuirea psihologică/morală; – Discriminarea la locul d muncă.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare

Nr. crt.	Unităţi de învăţare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
	Modulul I. Bazele legislației în domeniu	**20**	**6**		**14**
1.1	1.1 Legi și acte normative privind sectorul energetic	10	3		7
1.2	1.2 Legi și acte normative privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor din sectorul electroenergetic	10	3		7
	Modulul II. Etica profesională	**40**	**12**		**28**
2.1	Obiectul, funcţiile şi problematica eticii profesionale	6	2		4
2.2	Noţiunile fundamentale ale eticii profesionale	6	2		4
2.3	Experienţa morală în activitatea profesională	6	2		4
2.4	Cultura organizațională	8	2		6
2.5	Managementul conflictelor şi arta negocierii.	6	2		4
2.6	Stereotipuri, Prejudecăţi, Mobbing-ul și Discriminarea la Locul de Muncă.	8	2		6
	TOTAL	**60**	**18**		**42**

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
Modulul I. Bazele legislației în domeniu			
Legi și acte normative privind sectorul energetic			
Legea cu privire la energetică, nr.174 din 21.09.2017; Legea cu privire la energia	Rezumate conform structurii logice	Prezentarea rezumatelor	

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
electrică, nr.107 din 27.05.2016; Legea securității și sănătății în muncă, nr.186 din 10.07.2008.			
Legi și acte normative privind sectorul energetic			
Norme tehnice ale rețelelor electrice de distribuție, nr.267 din 20.11.2007; Norme de amenajare a instalațiilor electrice, ed.7; Norme de securitate și sănătate în muncă la exploatarea instalațiilor electrice, ed.2, 1989.	Rezumate conform structurii logico-juridică a normei	Prezentarea rezumatelor	
Modulul II. Etica profesională			
Obiectul, funcţiile şi problematica eticii profesionale			
Concepţiile etice şi profesionale ale îndrumătorilor omenirii	Rezumat	Prezentarea rezumatelor	
Noţiunile fundamentale ale eticii profesionale			
Datorie şi conştiinţă, corelaţia lor dialectică în activitatea profesională; Libertate, necesitate şi responsabilitate profesională; Virtuţi profesionale şi vicii profesionale; Fericirea, tratarea filozofică şi paradoxul ei în activitatea profesională.	Prezentare în baza temei la alegere	Derularea prezentărilor	
Experienţa morală în activitatea profesională			
Învăţăturile etice şi profesionale ale filosofilor moralei	Rezumat	Prezentarea rezumatelor	
Cultura organizațională			
Identificarea culturii organizaționale ale unei întreprinderi din R.M.	Investigație	Rezultatele investigării	

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
Managementul conflictelor şi arta negocierii.			
Identificarea conflictelor și căile de soluționare a lor	Studiu de caz	Rezultatele studiului	
Cultura organizațională			
Identificarea Stereotipurilor, Prejudecăţilor, Mobbing-ului și Discriminării la Locul de Muncă	Investigație	Rezultatele investigării	

VIII. Lucrările practice recomandate

În conformitate cu planul de învățământ aprobat pentru unitatea de curs respectivă nu sunt prevăzute lucrări practice.

IX. Sugestii metodologice

În proiectarea şi realizarea demersului didactic, sugerăm deplasarea semnificativă de accent de pe conţinuturi pe competenţele specifice şi centrarea pe elev ca subiect al activităţii instructiv-educative.

În viziunea noii proiectări curriculare, profesorul are libertatea de a alege metodele şi tehnicile didactice.

Din perspectiva autorilor sunt prezentate acele metode de învăţământ considerate formative, care pun accent mare pe participarea elevilor la lecţie, profesorul având uneori rol de coordonator.

Pentru realizarea orelor de dobîndire a cunoștințelor teoretice și/sau faptice, în vederea realizării competenţelor specifice se recomandă utilizarea următoarelor metode didactice conform unităţilor de învăţare:

Legi și acte normative privind sectorul energetic: Mini-prelegerea, Lectură ghidată, *Explicaţia, Organizatorul graphic*

Legi și acte normative privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor din sectorul electroenergetic: Discuția didactică, *Explicaţia, Diagrama Venn, Organizatorul grafic ,* Lectură ghidată

Obiectul, funcţiile şi problematica eticii profesionale: Mini-prelegerea, Demonstrația grafică, Explozia stelară, investigația de grup *etc.*

Noţiunile fundamentale ale eticii profesionale: *Explicaţia, Brainstorming, Sinelg, Organizatorul graphic etc.*

Experienţa morală în activitatea profesională: *Explicaţia, Asociere Forţată, Diagrama Venn, Organizatorul grafic, Studiu de caz etc.*

Cultura organizațională: Mini-prelegerea, Braistormngul, Demonstrația cu ajutorul imaginilor, Pânza de păianjen, Investigație.

Managementul conflictelor şi arta negocierii: Discuția didactică, Proiect, Învățarea prin descoperire, Dezbaterea/demonstrarea prin argumentare, Studiu de caz.

Stereotipuri, Prejudecăţi, Mobbing-ul și Discriminarea la Locul de Muncă: Mini-prelegerea, Lectură în perechi/rezumate în perechi, Joc de rol, Metoda comparației, Posterul, Investigație.

Organizarea procesului didactic centrat pe elev având în vedere adaptarea demersului educațional la particularitățile personale a elevului în actul de formare profesională, se va realiza prin sarcini propuse pentru studiu individual ghidat de profesor şi anume **:** *Rezumate, Prezentări, Investigații, Studii de caz etc.*

Curriculumul la **Bazele legislației în domeniu/Etica profesională** oferă profesorilor diferite posibilităţi de abordare didactică a disciplinei. Oricare ar fi opţiunea didactică a profesorului, aceasta se va dovedi utilă, incitantă, dacă va reuşi să antreneze elevii în activităţi de învăţare atrăgătoare, care să răspundă intereselor şi experienţei de viaţă ale grupului ţintă.

X. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale

Evaluarea alături de predare şi învăţare reprezintă o componenta esenţială a procesului de învăţământ deoarece furnizează informaţii despre calitatea şi funcţionalitatea acestuia.

Deoarece nu există metodă perfectă de evaluare propunem combinarea acestora astfel încât evaluarea să ofere o imagine cât mai reală a cunoştintelor şi competenţelor pe care le deţin elevii.

Evaluarea curentă/formativă a unităților de competențe cheie respectă, în învățământul profesional tehnic, principiul conform căruia modul în care este proiectat procesul de formare corespunde modului în care este realizată evaluarea competențelor/rezultatelor învățării. Astfel, dobândirea competențelor cheie se evaluează în mod agregat în situațiile în care s-a realizat agregarea unității respective și separat, în situațiile în care unitatea de competențe cheie este proiectată în acest fel în curriculum. Evaluarea curentă/formativă poate fi realizată prin diferite metode de evaluare: chestionare orală, fişe de lucru cu sarcini, evaluare prin probe practice etc.

Evaluarea sumativă care are loc periodic, de regulă după încheierea procesului de predare-învățare a unei unități de învățare, poate fi realizată prin metode tradiţionale cum ar fi testele docimologice elaborate pe baza matricii de specificare, cît şi prin metode alternative de evaluare: observarea sistematică a activităţii şi comportamentului elevilor în timpul activităţilor didactice, portofoliul, autoevaluarea.

Evaluare finală. În conformitate cu planul de învățământ aprobat pentru specialitatea 71370 Rețele electrice, unitatea de curs **Bazele legislației în domeniu/Etica profesională** acordă elevului 2 credite din totalul creditelor corespunzător programului de formare profesională în baza susținerii cu succes a examenului. Autorii curriculum-ului recomandă efectuarea examenului în scris. Examinarea se va efectua în baza testului elaborat de profesori. Testul se recomandă să fie compus din diferite tipuri de itemi:

- cu itemi obiectivi (se situiază în zona inferioară a domeniului cognitiv, dar au o mare obiectivitate în măsurarea rezultatelor învăţării):
  - tehnica alegerii duale;
  - tehnica perechilor;
  - tehnica alegerii multiple.
- cu itemi semi-obiectivi:
  - itemi cu răspuns scurt / de completare;
  - întrebări structurate.
- cu itemi subiectivi:
  - rezolvare de probleme.

Tesul trebuie să conţină şi baremul de notare.

XI. Resursele necesare pentru desfăşurarea procesului de studii

- Note de curs;
- Îndrumar pentru studiu individual;
- Calculator;
- Proiector;
- Ecran;
- Conectare la internet etc.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Legea cu privire la energetică, nr.174 din 21.09.2017;	lex.justice.md/md/371969/	
2.	Legea cu privire la energia electrică, nr.107 din 27.05.2016;	lex.justice.md/md/365659%20/	
3.	Legea securității și sănătății în muncă, nr.186 din 10.07.2008;	lex.justice.md/viewdoc.php?id=328774	
4.	Regulament pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, nr.393 din 15.12.2010	lex.justice.md/md/338147	

5.	Regulament cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, nr.406 din 25.02.2011;	lex.justice.md/md/339803	
6.	Regulament cu privire la protecția rețelelor electrice, nr.514 din 23.04.2002;	lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=294934	
7.	Norme tehnice de exploatare a stațiilor și rețelelor electrice, ed.14, 1989;	lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=326107	
8.	Regulament privind modul de organizare a activităților de protecție a lucrătorilor la locul de muncă și prevenire a riscurilor profesionale, Anexa 1 la HG nr.95 din 05.02.2009	lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=330698	
9.	Norme tehnice ale rețelelor electrice de distribuție, nr.267 din 20.11.2007;	lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=326107	
10.	Regulament cu privire la pregătirea și autorizarea personalului în organizațiile sistemului electroenergetic al Republicii Moldova;	www.ufmoldova.md/.../Evaluarea_pentru_Preomologare_Antreprenori_V1.8C225FB...	
11.	Norme de amenajare a instalațiilor electrice, ed.7	www.anre.md/files/acte/HOTARI~2_3.DOC	
12.	Norme de securitate și sănătate în muncă la exploatarea instalațiilor electrice, ed.2, 1989;	https://ssm.fast.md/ro/modele	
13.	Instrucțiune cu privire la aplicarea și încercarea mijloacelor electrice utilizate în instalațiile electrice, nr.67 din 30.12.2004;	lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=326107	
14.	Etica profesională. Suport de curs, Viorelia Lungu, Chișinău 2011	www.academia.edu/20222592/ETICA_PROFESIONALA	
15.	Etica profesională şi deontologia agricultorului. Manual Pavel Movileanu,Valeriu Capcelea, Igor Cojocaru, Chişinău, 2012	www.uasm.md/movileanu/etica%20profesionala.pdf	